

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 30. juni 2021
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Abulfaz Melikov
Sagsnr.: 2020-790-0757
Dok.: 2050364

Delrapport II **om** **national evaluering af databeskyttelsesreglerne**

1. Indledning og baggrund

Justitsministeriet igangsatte i februar 2020 en national evaluering af databeskyttelsesreglerne.

Evalueringsarbejdet er foregået i to parallelle spor. Det ene spor omfatter en erfaringsindsamling bestående af en bred høring af interessenter med henblik på at belyse, i hvilke situationer i praksis der opleves tvivl om databeskyttelsesreglerne. Det andet spor omfatter en række juridiske undersøgelser med henblik på at belyse følgende:

- Generelle muligheder for at begrænse databeskyttelsesforordningens anvendelse på mindre aktører, herunder frivillige foreninger.
- Muligheder for at indføre en påbudsordning, hvor tilsynsmyndigheden i videre omfang end i dag skal meddele påbud, før der kan indstilles til bøde for overtrædelse af reglerne, eller før der udstedes et administrativt bødeforelæg.
- Muligheder for at indføre en ordning, hvor tilsynsmyndigheden på anmodning kan afgive udtalelse om sin vurdering af lovligheden af en påtænkt aktivitet, der indebærer en behandling af personoplysninger (forhåndstilkendegivelsesordning).
- Muligheder for at forenkle reglerne i databeskyttelsesloven.

Justitsministeriet afgav den 29. januar 2021 en delrapport (delrapport I) om national evaluering af databeskyttelsesreglerne (EUU Alm. del, bilag 269,

2020-21). Delrapport I konkluderer på 1) mulighederne for at indføre en påbudsordning, 2) mulighederne for at indføre en forhåndstilkendegivelsesordning og 3) muligheder for at videregive personoplysninger til politiet i forbindelse med politiets efterforskning af lovovertrædelser.

Nærværende delrapport (delrapport II) omhandler de øvrige dele af den nationale evaluering.

Det drejer sig for det første om den del af evalueringens juridiske spor, der vedrører spørgsmålet om generelle muligheder for at begrænse databeskyttelsesforordningens anvendelse på mindre aktører (afsnit 5.1 nedenfor). For det andet drejer det sig om den del af evalueringens juridiske spor, der vedrører muligheder for at forenkle reglerne i databeskyttelsesloven (afsnit 5.2 nedenfor). For det tredje drejer det sig om erfaringsindsamlingen, hvor der er indhentet bidrag fra en bred kreds af interessenter med henblik på at kunne kaste nærmere lys over de konkrete situationer, der ifølge interessenterne er uklare, når databeskyttelsesreglerne skal efterleves i praksis (afsnit 6 nedenfor og bilag 1 med Datatilsynets bidrag til erfaringsindsamlingen).

2. Sammenfatning

2.1. Juridiske undersøgelser

2.1.1. Generelle muligheder for at begrænse databeskyttelsesforordningens anvendelse på mindre aktører, herunder frivillige foreninger

Justitsministeriet har undersøgt de generelle muligheder for at begrænse forordningens anvendelse på mindre aktører, herunder frivillige foreninger, og det er vurderingen, at det ikke efter EU-retten generelt er muligt at undtage mindre aktører, herunder frivillige foreninger, fra at skulle overholde reglerne i forordningen.

I databeskyttelsesforordningen er der dog visse muligheder for at begrænse anvendelsen af forordningen. Justitsministeriet har i lyset heraf overvejet, om der kan indføres begrænsninger i anvendelsen af databeskyttelsesforordningen for mindre aktører, herunder frivillige foreninger, inden for det råderum, der er til at fastsætte begrænsninger i forordningens artikel 6, stk. 4, artikel 23, artikel 85 og artikel 89.

Det er samlet Justitsministeriets vurdering, at det råderum, som de nævnte bestemmelser efterlader, ikke kan udnyttes i væsentligt videre omfang, end det er tilfældet i dag, til at begrænse anvendelsen af forordningen på mindre aktører, herunder frivillige foreninger.

I databeskyttelsesforordningens artikel 23 er der under nærmere betingelser mulighed for at begrænse rækkevidden af forpligtelserne og rettighederne i forordningens artikel 12-22 og 34 samt tilsvarende regler i artikel 5. Det er Justitsministeriets vurdering, at råderummet i artikel 23 f.eks. kan anvendes til at fastsætte, at den dataansvarlige efter en konkret vurdering kan gøre visse undtagelser fra disse regler af hensyn til en eller flere af de interesser, der er opført i artikel 23, stk. 1, litra a-j. Denne mulighed er for så vidt angår artikel 13-14 (om oplysningspligt) og artikel 15 (om indsigtsret) samt artikel 34 (om underretningspligt ved sikkerhedsbrud) allerede udnyttet i databeskyttelseslovens § 22, stk. 1 og 2. Blandt andet på baggrund af EU-Domstolens praksis vil det efter Justitsministeriets vurdering omvendt ikke være foreneligt med forordningen at fastsætte en generel undtagelse for visse kategorier af dataansvarlige som f.eks. frivillige foreninger eller andre mindre private aktører fra helt at skulle iagttage reglerne i forordningens artikel 12-22 og 34 samt tilsvarende regler i artikel 5. Endvidere vil det ikke være foreneligt med forordningen at fastsætte en generel undtagelse fra at skulle iagttage disse regler ved specifikke behandlingsaktiviteter i forhold til alle registrerede. I øvrigt er det Justitsministeriets vurdering, at en begrænsning af rettigheder alene på baggrund af, at de enkelte aktører eller foreninger ikke har tilstrækkelige ressourcer til at overholde reglerne, ikke vil kunne gennemføres inden for rammerne af artikel 23. Efter Justitsministeriets vurdering gælder dette også, selvom det i forhold til visse foreninger samtidig vil kunne anses for at varetage et hensyn til et stærkt foreningsliv båret af frivillige.

I artikel 6, stk. 4, er der mulighed for at gøre undtagelse fra formålsbegrænsningsprincippet efter tilsvarende betingelser som i artikel 23.

For så vidt angår artikel 85, som fastsætter en forpligtelse til at begrænse forordningens anvendelse helt eller delvis, hvis det er nødvendigt for at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med retten til ytrings- og informationsfrihed, er råderummet yderst begrænset, da bestemmelsen allerede vurderes at være udmøntet. Det samme gælder råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 89, hvorefter der kan fastsættes begrænsninger fra visse af de registreredes rettigheder ved behandlinger af personoplysninger til videnskabelige eller historiske forskningsformål, statistiske formål og arkivformål, da disse muligheder i det væsentligste vurderes udtømt i databeskyttelsesloven, idet mulighederne for at fastsætte begrænsninger af hensyn til arkivformål dog ikke er udnyttet i loven.

2.1.2. Muligheder for at forenkle reglerne i databeskyttelsesloven

Justitsministeriet har gennemgået reglerne i databeskyttelsesloven, hvor der inden for rammerne databeskyttelsesforordningens nationale råderum er fastsat bestemmelser, der supplerer forordningens regler.

I databeskyttelsesloven findes der både bestemmelser, der *kan* fastsættes inden for forordningens anvendelsesområde, og bestemmelser, der *skal* fastsættes efter forordningen. Herudover indeholder databeskyttelsesloven bestemmelser, der udvider anvendelsen af databeskyttelsesforordningens regler til også at gælde på visse områder, som falder uden for forordningens harmonisering.

Indholdet af databeskyttelseslovens regler er – bortset fra de obligatoriske regler, der skal gennemføres efter forordningen – bl.a. udtryk for en videreførelse af visse regler fra den dagældende persondatalov med henblik på at varetage særlige hensyn på bestemte områder.

2.2. Anbefalinger fra Erhvervslivets EU- og Regelforum

Justitsministeriet har fundet det hensigtsmæssigt at inddrage to anbefalinger fra Erhvervslivets EU- og Regelforum (Regelforum) i evalueringen.

Regelforum har for det første anbefalet, at det undersøges, om der med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 23 kan indføres en national undtagelse til oplysningspligten, som følger af forordningens artikel 13, i tilfælde, hvor den registrerede selv henvender sig til den dataansvarlige. Regelforum har i den forbindelse henvist til, at dataansvarlige påføres store omkostninger, der i mange tilfælde ikke står mål med udbyttet for den registrerede. Hvis det ikke er muligt at indføre en sådan undtagelse har Regelforum anbefalet, at regeringen arbejder for, at oplysningspligten i databeskyttelsesforordningens artikel 13 lempes. Regelforum har subsidiært anbefalet, at de danske myndigheder tilkendegiver, at det i almindelighed kan lægges til grund, at den registrerede, der selv – eventuelt uopfordret – henvender sig, allerede er bekendt med de oplysninger, der efter databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-3, skal gives til den pågældende, således at oplysningspligten ikke skal opfyldes i medfør af forordningens artikel 13, stk. 4.

Det er Justitsministeriets vurdering, at en begrænsning af oplysningspligten som anbefalet af Regelforum ikke vil kunne gennemføres inden for databeskyttelsesforordningens rammer. Der er i den forbindelse lagt vægt på, at en begrænsning alene på baggrund af et hensyn til ressourcer efter Justitsministeriets vurdering ikke kan gennemføres inden for råderummet i forordningens artikel 23. Justitsministeriet har noteret sig Regelforums anbefaling om, at regeringen arbejder for, at oplysningspligten i forordningens artikel 13 lempes.

Det er endvidere Justitsministeriets vurdering, at det ikke vil være i overensstemmelse med forordningen at imødekomme Regelforums subsidiære anbefaling. Efter Justitsministeriets opfattelse vil det i almindelighed ikke kunne lægges til grund, at en registreret, der selv henvender sig, allerede er bekendt med de oplysninger, der efter forordningens artikel 13, stk. 1 og 2, skal gives til den pågældende.

For det andet har Regelforum anbefalet, at der indføres en minimumsgrænse for anmeldelse af brud på persondatasikkerheden til Datatilsynet efter databeskyttelsesforordningens artikel 33. Det er Justitsministeriets vurdering, at forordningen ikke giver mulighed for at ændre den minimumsgrænse, der i forvejen følger af artikel 33.

2.3. Erfaringsindsamlingen

Justitsministeriet har under inddragelse af Datatilsynet kommenteret de indkomne høringssvar fra interessenter i forbindelse med erfaringsindsamlingen.

Høringssvarene viser bl.a., at der er problemstillinger, som går igen på tværs af interessenter, og at det særligt er den juridiske fortolkning af databeskyttelsesreglerne, der giver udfordringer i praksis. F.eks. tegner høringssvarene et billede af, at det kan være vanskeligt i praksis at vurdere, hvorvidt man er dataansvarlig eller databehandler i forbindelse med en behandling af personoplysninger. Sammenfattende lægger høringssvarene i langt de fleste tilfælde op til, at en løsning på de rejste problemstillinger bør ske gennem mere konkret vejledning fra særligt Datatilsynet.

I bilaget til delrapporten er der et omfattende bidrag til erfaringsindsamlingen fra Datatilsynet med vejledning om anvendelsen af databeskyttelsesrege-

lerne i forhold til de rejste problemstillinger. I forbindelse med erfaringsindsamlingen er der endvidere rejst nogle spørgsmål af bl.a. lovgivningsmæssig karakter, som Justitsministeriet forholder sig til sidst i delrapporten.

3. Databeskyttelsesforordningen

3.1. Databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde og regulering

Databeskyttelsesforordningen gælder umiddelbart i medlemsstaterne. Forordningen virker som en lov i medlemsstaterne i den form, som den er vedtaget, og må som udgangspunkt ikke gennemføres eller fraviges i national ret, medmindre andet følger af forordningen.

Databeskyttelsesforordningen fastsætter efter forordningens artikel 1 regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og regler om fri udveksling af personoplysninger. Som det endvidere fremgår af bestemmelsen, må den frie udveksling af personoplysninger i Unionen – ud over hvad der følger af forordningen – hverken indskrænkes eller forbydes af grunde, der vedrører beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Databeskyttelsesforordningens materielle anvendelsesområde følger af forordningens artikel 2, hvorefter forordningen finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Forordningen gælder dog ikke for behandling af personoplysninger:

- under udøvelse af aktiviteter, der falder uden for EU-retten, dvs. aktiviteter vedrørende statens sikkerhed
- som foretages af medlemsstaterne, når de udfører aktiviteter, der falder inden for rammerne af afsnit V, kapitel 2, i TEU om fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik
- som foretages af en fysisk person som led i rent personlige eller familiemæssige aktiviteter
- som foretages af kompetente (retshåndhævende) myndigheder med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder beskytte mod og forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed.

Databeskyttelsesforordningens regler gælder således bl.a. for private, når de behandler personoplysninger på f.eks. en computer, medmindre der er tale

om rent personlige eller familiemæssige aktiviteter. Reglerne, der skal iagttages, omfatter bl.a. grundlæggende principper for behandling af personoplysninger og betingelser for, hvornår personoplysninger må behandles (artikel 5-10), regler om registreredes rettigheder (artikel 12-22), regler om dataansvarlige og databehandlere, herunder regler om behandlingssikkerhed og håndtering af brud på persondatasikkerheden (artikel 24-43) samt regler om overførsler af personoplysninger til tredjelande mv. (artikel 44-50).

3.2. Nationalt råderum

Databeskyttelsesforordningen indeholder bestemmelser, hvorefter medlemsstaterne inden for nærmere bestemte områder er overladt et nationalt råderum, hvor de enten kan eller skal fastsætte nationale regler. Bestemmelserne herom kan opdeles i fire forskellige kategorier.

I den ene kategori er der navnlig en række bestemmelser i forordningens artikel 6, stk. 2 og 3, artikel 9, stk. 2-4, artikel 10, artikel 86, artikel 87, artikel 88 og artikel 90, der bemyndiger medlemsstaterne til at fastsætte mere specifikke bestemmelser inden for rammerne af forordningens harmonisering. Medlemsstaterne *kan* udnytte dette nationale råderum, men er ikke forpligtede hertil.

Databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, efterlader mulighed for at præcisere forordningens regler for, hvornår almindelige personoplysninger må behandles med henblik på at tilpasse reglerne til specifikke situationer. Efter artikel 9, stk. 2-4, kan der inden for nogle nærmere angivne og forholdsvis snævre rammer fastsættes yderligere undtagelser – end dem der i forvejen gælder – til forbuddet i artikel 9, stk. 1, mod behandling af følsomme personoplysninger. Efter artikel 10 kan det fastsættes i national ret, at oplysninger om strafbare forhold – der ellers kun må behandles under kontrol af en offentlig myndighed – må behandles af private, hvis der samtidig gives passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Efter artikel 86 kan det fastsættes i national ret, at personoplysninger i officielle dokumenter, som en offentlig myndighed eller et offentligt eller privat organ er i besiddelse af med henblik på udførelse af en opgave i samfundets interesse, må videregives for at forene regler om aktindsigt i officielle dokumenter med retten til beskyttelse af personoplysninger. Efter artikel 87 er der mulighed for at fastsætte specifikke betingelser for behandling af et nationalt identifikationsnummer. Artikel 88 giver mulighed for at fastsætte mere specifikke bestemmelser for at sikre beskyttelse af rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandling af arbejdstageres

personoplysninger i ansættelsesforhold. Endelig giver artikel 90 mulighed for at vedtage specifikke regler om tilsynsmyndighedernes beføjelser vedrørende dataansvarlige eller databehandlere, som er underlagt faglig eller anden tilsvarende tavshedspligt.

I en anden kategori er der navnlig bestemmelserne i forordningens artikel 8, stk. 1, artikel 36, stk. 5, artikel 37, stk. 4, artikel 49, stk. 5, artikel 80, stk. 2, samt artikel 83, stk. 7 og 9, der giver muligheder for ved lov eller i henhold til lov at foretage nogle nærmere specificerede valg.

Databeskyttelsesforordningens artikel 8, stk. 1, giver mulighed for at vælge en lavere aldersgrænse end 16 år for, hvornår et barn kan give samtykke til behandling af personoplysninger i forbindelse med udbud af informations-samfundstjenester direkte til børn. Efter artikel 36, stk. 5, kan det fastsættes, at det kræver forudgående høring og tilladelse fra tilsynsmyndigheden at behandle personoplysninger under udførelsen af en opgave i samfundets interesse. Efter artikel 37, stk. 4, kan det fastsættes, at der skal udpeges en databeskyttelsesrådgiver i videre omfang end det, der kræves efter forordningen. Efter artikel 49, stk. 5, kan der af hensyn til vigtige samfundsinteresser fastsættes grænser for overførsel af følsomme personoplysninger til usikre tredjelande. Efter artikel 80, stk. 2, kan der fastsættes en adgang til at klage til tilsynsmyndigheden for f.eks. interesseorganisationer. Artikel 83, stk. 7, giver mulighed for at fastsætte, at bøder for overtrædelse af forordningen kan pålægges offentlige myndigheder. Endelig fremgår det af artikel 83, stk. 9, at hvis en medlemsstats retssystem ikke giver mulighed for at pålægge administrative bøder, kan det fastsættes i national ret, at den kompetente tilsynsmyndighed tager skridt til bøder, og at de kompetente nationale domstole pålægger dem.

I en tredje kategori er der bestemmelser i forordningens artikel 6, stk. 4, artikel 23 og artikel 89, stk. 2 og 3, hvorefter medlemsstaterne *kan* fastsætte regler om visse begrænsninger og undtagelser til nærmere afgrænsede forpligtelser, rettigheder og principper.

Artikel 6, stk. 4, giver medlemsstaterne mulighed for inden for visse nærmere betingelser at fravige princippet i databeskyttelsesforordningens artikel 5 om forbud mod viderebehandling af personoplysninger til uforenelige formål. Artikel 23 giver mulighed for at fastsætte begrænsninger i rækkevidden af reglerne om registreredes rettigheder i artikel 12-22, reglerne vedrørende underretning om brud på persondatasikkerheden i artikel 34 samt

de grundlæggende principper i artikel 5, for så vidt bestemmelserne heri svarer til rettighederne og forpligtelserne i artikel 12-22. Ved forordningens artikel 89, stk. 2 og 3, er der tale om en adgang til at fastsætte nødvendige undtagelser fra reglerne om registreredes rettigheder i artikel 15, 16, 18, 19, 20 og 21, når personoplysninger behandles til videnskabelige eller historiske forskningsformål, statistiske formål eller arkivformål.

For nærmere herom henvises til afsnit 3.3 nedenfor.

I en sidste og fjerde kategori er der navnlig bestemmelser i forordningens artikel 43, stk. 1, artikel 51, stk. 1 og 3, artikel 52, stk. 4-6, artikel 53, stk. 1, artikel 54, stk. 1, artikel 84 og artikel 85, som *skal* gennemføres ved lov af medlemsstaterne.

Efter artikel 43, stk. 1, skal medlemsstaterne sikre, at organer, der kan udstede certificeringer, som kan bruges til at påvise overholdelse af forordningen, akkrediteres af tilsynsmyndigheden og/eller et nationalt akkrediteringsorgan. Efter bestemmelserne i artikel 51, stk. 1 og 3, artikel 52, stk. 4-6, artikel 53, stk. 1, og artikel 54, stk. 1, pålægges det medlemsstaterne at oprette en eller flere uafhængige tilsynsmyndigheder, der har tilstrækkelige ressourcer, og med medlemmer, der er udnævnt efter en gennemsigtig procedure. Efter artikel 84 skal der fastsættes regler om andre sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af forordningen, navnlig overtrædelser, som ikke er underlagt bøder i henhold til artikel 83. Efter artikel 85 skal medlemsstaterne fastsætte undtagelser fra forordningens bestemmelser, hvis det er nødvendigt for at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med ytrings- og informationsfriheden. For nærmere om artikel 85 henvises til afsnit 3.3.3 nedenfor.

3.3. Nærmere om mulighederne for at begrænse af databeskyttelsesforordningen

Databeskyttelsesforordningen skal som anført ovenfor under afsnit 3.1 både sikre retten til beskyttelse af personoplysninger og den frie udveksling af personoplysninger i Unionen. Ifølge databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 4 er retten til beskyttelse af personoplysninger, der skal ses i sammenhæng med sin funktion i samfundet og afvejes i forhold til andre grundlæggende rettigheder, ikke en absolut ret.

Som det endvidere fremgår ovenfor under afsnit 3.2, er der inden for det nationale råderum i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, artikel

23, stk. 1, artikel 85 og artikel 89, stk. 1 og 2, et vist råderum for at fastsætte begrænsninger til forordningens regler.

3.3.1. Undtagelser til formålsbegrænsningsprincippet

Det fremgår bl.a. af artikel 6, stk. 4, sammenholdt med præambelbetragtning nr. 50, at det kan fastsættes i national ret, at behandling af personoplysninger kan ske til et andet formål, der er uforeneligt med det oprindelige formål, som oplysningerne er indsamlet til, hvis det udgør en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn til de mål, der er omhandlet i artikel 23, stk. 1, jf. nærmere om disse hensyn under afsnit 3.3.2 nedenfor.

Bestemmelsen giver således i et vist omfang mulighed for at fastsætte undtagelser til princippet om ”formålsbegrænsning” i databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra b, hvorefter personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål.

3.3.2. Undtagelser til de registreredes rettigheder mv.

Databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, fastsætter, at der ved lovgivningsmæssige foranstaltninger i bl.a. medlemsstaternes nationale ret er mulighed for at begrænse rækkevidden af de forpligtelser og rettigheder, der følger af artikel 12-22 og 34. På samme måde er der mulighed for at begrænse rækkevidden af artikel 5 om grundlæggende behandlingsprincipper, for så vidt bestemmelserne heri svarer til rettighederne og forpligtelserne i artikel 12-22.

Rettighederne og forpligtelserne, der kan begrænses efter artikel 23, drejer sig om krav til fremgangsmåden i forbindelse med iagttagelsen af de registreredes rettigheder (artikel 12), oplysningspligt over for den registrerede (artikel 13 og 14), den registreredes ret til indsigt (artikel 15), ret til berigtigelse (artikel 16), ret til sletning (artikel 17), ret til begrænsning af behandling (artikel 18), underretningspligt til modtagere af personoplysninger i forbindelse med berigtigelse eller sletning af personoplysning eller begrænsning af behandling (artikel 19), den registreredes ret til dataportabilitet (artikel 20), ret til indsigelse (artikel 21) og ret til ikke at være genstand for automatiske individuelle afgørelser (artikel 22) samt kravet om underretning til den registrerede om brud på persondatasikkerheden (artikel 34). Begrænsningen af de grundlæggende principper i artikel 5 kan som anført kun

ske for så vidt bestemmelserne heri svarer til ovennævnte rettigheder og forpligtelser i artikel 12-22.

Fastsættelse af begrænsninger i disse rettigheder og forpligtelser efter artikel 23, stk. 1, skal som anført ske ved lovgivningsmæssig foranstaltning. Det indebærer ifølge præambelbetragtning nr. 41 ikke nødvendigvis en lov, der er vedtaget af et parlament, men retsgrundlaget bør imidlertid være klart og præcist, og anvendelse heraf bør være forudsigelig for personer, der er omfattet af dets anvendelsesområde. Endvidere skal begrænsninger efter artikel 23, stk. 1, respektere det væsentligste indhold af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og være en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn til:

- a) statens sikkerhed,
- b) forsvaret,
- c) den offentlige sikkerhed,
- d) forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af straffbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed,
- e) andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed,
- f) beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og retssager,
- g) forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv,
- h) kontrol-, tilsyns- eller reguleringsfunktioner, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er forbundet med offentlig myndighedsudøvelse i nogle af de tilfælde, der er omhandlet ovenfor i litra a)-e) og g),
- i) beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, eller
- j) håndhævelse af civilretlige krav.

Fastsættelse af begrænsninger i forhold til de registreredes rettigheder kan således efter artikel 23, stk. 1, alene ske af hensyn til de offentlige og private interesser, der er udtømmende oplistet ovenfor.

Herudover stilles der som følge af betingelserne i artikel 23, stk. 1, strenge krav til, hvornår rækkevidden af forpligtelserne og rettighederne kan begrænses, jf. herom i Justitsministeriets betænkning nr. 1565 om databeskyttelsesforordningen, side 401.

I forhold til mulighederne efter artikel 23, stk. 1, har EU-Domstolen i de forenede sager C-511/18, C-512/18 og C-520/18, *La Quadrature du Net*, generelt udtalt, at kravet om, at begrænsninger skal være ”nødvendige”, indebærer, at undtagelserne fra og begrænsningerne af beskyttelsen af personoplysninger skal holdes inden for det *strengt nødvendige* (præmis 210). Endvidere fremgår det af Det Europæiske Databeskyttelsesråds (EDPB’s) foreløbige vejledning 10/2020 om begrænsninger efter artikel 23, at begrænsninger efter bestemmelsen ikke må være så omfattende og indgribende, at de fratager grundlæggende rettigheder deres kerneindhold, og at det f.eks. ikke vil være tilladt generelt at begrænse alle registreredes rettigheder efter artikel 12-22 i forhold til en specifik databehandlingssituation eller specifikke dataansvarlige (punkt 14).

Det fremgår af forordningens artikel 89, stk. 2, at der for personoplysninger, der behandles til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål, kan fastsættes undtagelser i national ret fra de rettigheder, der er omhandlet i forordningens artikel 15, 16, 18 og 21.

For personoplysninger, der behandles til arkivformål i samfundets interesse, kan der ifølge artikel 89, stk. 3, fastsættes undtagelser i national ret fra de rettigheder, der er omhandlet i artikel 15, 16, 18, 19, 20 og 21.

Fastsættelse af undtagelser efter artikel 89, stk. 2 og 3, skal ske under iagttagelse af de betingelser og garantier, der er omhandlet i artikel 89, stk. 1. Det følger heraf, at behandling af personoplysninger til de pågældende formål skal være underlagt fornødne garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, der skal sikre, at der er truffet tekniske og organisatoriske foranstaltninger, især for at sikre overholdelse af princippet om dataminimering. Fastsættelse af undtagelser efter stk. 2 og 3 kan endvidere kun ske, såfremt overholdelse af rettighederne sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad hindre opfyldelse af de specifikke formål, og hvis undtagelserne er nødvendige for at opfylde formålene.

3.3.3. *Fravigelser af hensyn til ytrings- og informationsfrihed*

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 85, stk. 1, at medlemsstaterne ved lov forener retten til beskyttelse af personoplysninger i henhold til forordningen med retten til ytrings- og informationsfrihed, herunder behandling i journalistisk øjemed og med henblik på akademisk, kunstnerisk eller litterær virksomhed. Efter artikel 85, stk. 2, fastsætter medlemsstaterne undtagelser eller fravigelser fra forordningens kapitel II (principper), kapitel III (den registreredes rettigheder), kapitel IV (dataansvarlig og databehandler), kapitel V (overførsel af personoplysninger til tredjelande eller internationale organisationer), kapitel VI (uafhængige tilsynsmyndigheder), kapitel VII (samarbejde og sammenhæng) og kapitel IX (specifikke databehandlingssituationer), til behandling i journalistisk øjemed eller med henblik på akademisk, kunstnerisk eller litterær virksomhed, hvis de er nødvendige for at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med ytrings- og informationsfriheden.

Af forordningens præambelbetragtning nr. 153 fremgår det bl.a., at undtagelser efter artikel 85 navnlig bør gælde for behandlingen af personoplysninger på det audiovisuelle område og i nyhedsarkiver og pressebiblioteker, og at det for at tage hensyn til betydningen af retten til ytringsfrihed i ethvert demokratisk samfund er nødvendigt at tolke begreber vedrørende denne frihed, f.eks. journalistik, bredt.

4. Databeskyttelseslovens supplerende regler

I databeskyttelsesloven er der inden for rammerne af det nationale råderum fastsat bestemmelser, der supplerer databeskyttelsesforordningens regler. Det gælder således både bestemmelser, der *kan* fastsættes inden for forordningens anvendelsesområde, og bestemmelser, der *skal* fastsættes efter forordningen. Herudover indeholder databeskyttelsesloven bestemmelser, der udvider anvendelsen af databeskyttelsesforordningens regler til også at gælde på visse områder, som falder uden for databeskyttelsesforordningens harmonisering.

4.1. Reglernes materielle anvendelsesområde

I databeskyttelseslovens kapitel 1 (§§ 1-3), der omhandler det materielle anvendelsesområde for reglerne i loven og databeskyttelsesforordningen, er der i § 2 fastsat bestemmelser, som udvider anvendelsesområdet for reglerne i databeskyttelsesforordningen til områder uden for forordningens harmonisering, mens der i § 3 er fastsat regler, som begrænser anvendelsesområdet.

I forhold til *udvidelserne* er det bl.a. i databeskyttelseslovens § 2, stk. 1, fastsat, at lovens og forordningens behandlingsregler og -principper også gælder for manuel videregivelse af personoplysninger, der ellers ikke er omfattet af forordningen, når det sker fra en forvaltningsmyndighed til en anden forvaltningsmyndighed. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at bestemmelsen viderefører en tilsvarende regel i den dagældende persondatalov, som ifølge forarbejderne blev indført for at skabe klarhed om forholdet til forvaltningslovens regler om videregivelse af personoplysninger til andre forvaltningsmyndigheder. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 121 og 170, og Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4381 ff.

Efter databeskyttelseslovens § 2, stk. 2, er der fastsat regler om, at lovens og databeskyttelsesforordningens regler – der ellers kun gælder for behandling af personoplysninger – også gælder for behandling af oplysninger om virksomheder mv., hvis behandlingen udføres for kreditoplysningsbureauer eller sker som led i et advarselsregister eller et retsinformationssystem. Desuden fremgår det af § 2, stk. 3, at lovens kapitel 4, også gælder for oplysninger om virksomheder mv. I lovens kapitel 4 er der inden for forordningens rammer fastsat særlige regler om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at reglerne i stk. 2 og 3, der er en videreførelse fra den dagældende persondatalov, er fastsat af hensyn til den meget væsentlige betydning, det også har for virksomheder, at behandling af oplysninger i kreditoplysningsøjemed sker på en saglig og lovlig måde, eftersom ulovlige behandlinger på området vil kunne medføre meget alvorlige skadevirkninger for de involverede. I lovens § 2, stk. 7 og 8, er det endvidere fastsat, at der i tilfælde, som falder uden for § 2, stk. 2 og 3, kan fastsættes regler, hvorefter loven helt eller delvis skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder, som udføres for henholdsvis private eller for den offentlige forvaltning. Ifølge forarbejderne til bestemmelserne sikres det herved, at de nævnte behandlinger kan omfattes af loven, hvis der findes at være behov herfor. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 140 ff. og side 170 f.

I databeskyttelseslovens § 2, stk. 4, er der fastsat regler om, at loven og databeskyttelsesforordningen gælder for enhver form for tv-overvågning, herunder analog tv-overvågning, der ellers ville falde uden for reglerens anvendelsesområde. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven er der tale om

en videreførelse fra den dagældende persondatalov, hvor anvendelsesområdet ifølge forarbejderne til bestemmelsen var blevet udvidet til al tv-overvågning af hensyn til en mere sammenhængende regulering af behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning, hvor det kunne være vanskeligt at skelne mellem, hvornår man var inden for og uden for loven. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 121, og Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5396 f.

I databeskyttelseslovens § 2, stk. 5 og 6, er der fastsat regler om, at loven og databeskyttelsesforordningen også finder anvendelse på oplysninger om afdøde personer i 10 år efter vedkommendes død, og en bemyndigelse til ved bekendtgørelse helt eller delvis at forlænge eller forkorte denne periode. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at reglerne i § 2, stk. 5 og 6, er fastsat ud fra hensynet til, at oplysninger om afdøde personer kan være af væsentlig betydning for de afdødes eftermæle og dermed også for de nulevende pårørende, hvilket begrundes, at sådanne oplysninger beskyttes i en vis periode. Det fremgår endvidere, at perioden på 10 år vurderes at være passende, og at den præcise angivelse af perioden gør reglerne nemmere at administrere i praksis. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 120 f.

I forhold til *begrænsninger* i anvendelsesområdet er det i databeskyttelseslovens § 3, stk. 1, fastsat, at loven og databeskyttelsesforordningen ikke finder anvendelse, hvis det vil være i strid med ytrings- og informationsfriheden. I lovens § 3, stk. 3, er det fastsat, at loven og forordningen ikke finder anvendelse på behandling af oplysninger, der foretages som led i Folketingets parlamentariske arbejde. I databeskyttelseslovens § 3, stk. 4-8, er der fastsat begrænsninger for anvendelsen af store dele af forordningens regler i forhold til behandling af personoplysninger i journalistisk øjemed eller som led i kunstnerisk eller litterær virksomhed. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven er der tale om bestemmelser, som er fastsat på grundlag af kravet i forordningens artikel 85 til ved lov at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med retten til ytrings- og informationsfrihed. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 121.

I databeskyttelseslovens § 3, stk. 2, 9 og 10, er der af hensyn til statens sikkerhed fastsat bestemmelser, som begrænser databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde. Efter § 3, stk. 2, finder loven og databeskyttelsesforordningen ikke anvendelse på den behandling af personoplysninger, som

udføres for eller af politiets og forsvarers efterretningstjenester. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne en præcisering af undtagelsen i forordningens artikel 2, stk. 2, litra a. Det følger af lovens § 3, stk. 9, at der kan fastsættes regler om, at personoplysninger, der behandles i nærmere bestemte it-systemer, og som føres for den offentlige forvaltning, helt eller delvis alene må opbevares her i landet, hvilket indebærer, at opbevaringen af oplysningerne ikke er omfattet af loven og forordningen. Af lovens § 3, stk. 10, følger det, at der kan fastsættes regler om, at loven og databeskyttelsesforordningen helt eller delvis ikke finder anvendelse på forsvarets behandling af personoplysninger i forbindelse med forsvarets internationale operative virke. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 120 ff. og side 171 ff.

Ud over bestemmelser om lovens og databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde, er der i loven fastsat øvrige bestemmelser, der supplerer forordningens regler. Bestemmelserne kan opdeles i fire kategorier.

4.2. Specifikke bestemmelser om behandling af personoplysninger

I en første kategori findes specifikke bestemmelser om, hvornår personoplysninger må behandles inden for forordningens rammer.

I databeskyttelsesloven er der bl.a. fastsat en række specifikke bestemmelser i lovens §§ 7-21 om, hvornår der må ske behandling af almindelige og følsomme personoplysninger. Reglerne, der ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven i vidt omfang er en videreførelse af tilsvarende regler i den dagældende persondatalov, er fastsat inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, og artikel 9, stk. 2-4, artikel 10 samt artikel 87 og 88 (jf. nærmere herom nedenfor).

I databeskyttelseslovens § 7 er det nationale råderum i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2-4, om undtagelser til forordningens forbud mod behandling af følsomme personoplysninger blevet udnyttet ved at aktivere de dele heri, der kræver national lovgivning for at finde anvendelse. Da det ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven kan være vanskeligt på forhånd fuldstændigt at forudse behovet for at kunne behandle følsomme personoplysninger, er der i databeskyttelseslovens § 7, stk. 5, givet vedkommende minister bemyndigelse til efter forhandling med justitsministeren at fastsætte yderligere regler om behandling af følsomme personoplysninger inden for rammerne af råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel

9. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 130 ff. og 176 f.

I databeskyttelseslovens § 8 er der fastsat specifikke regler om, hvornår henholdsvis offentlige myndigheder og private må behandle personoplysninger om strafbare forhold. Bestemmelsen udnytter ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, til at videreføre den dagældende regulering i persondataloven for så vidt angår behandling af oplysninger om strafbare forhold. Baggrunden herfor var, at der vurderedes også fremover at være et særligt beskyttelseshensyn i forhold til behandling af sådanne oplysninger. Bestemmelsen aktiverer samtidig muligheden i forordningens artikel 10 for, at private kan behandle sådanne oplysninger, der ellers alene må behandles under kontrol af en offentlig myndighed. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 133 f. og 177 ff.

I databeskyttelseslovens § 9 er råderummet i forordningens artikel 6, stk. 2 og 3, og artikel 9 samt artikel 10 udnyttet til at fastsætte en særlige bestemmelse om behandling af følsomme personoplysninger og oplysninger om straffedomme og lovovertrædelser i retsinformationssystemer. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at retsinformationssystemer i mange tilfælde vil indeholde personoplysninger, herunder følsomme personoplysninger. Derfor blev det fundet hensigtsmæssigt at indføre en udtrykkelig bestemmelse i lovgivningen, hvorefter følsomme oplysninger og oplysninger om strafbare forhold kan behandles, såfremt dette alene sker med henblik på at føre retsinformationssystemer af væsentlig samfundsmæssig betydning, og behandlingen er nødvendig herfor. Det fremgår endvidere, at der med bestemmelsen etableres tilstrækkelige garantier mod misbrug af oplysninger i retsinformationssystemer. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 134 f. og 179.

I databeskyttelseslovens § 10 er der fastsat særlige betingelser for behandling af personoplysninger, der alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at bestemmelsen, der udnytter råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra j, viderefører en tilsvarende bestemmelse fra den dagældende persondatalov, som skal skabe en fornuftig balance mellem hensynet til forsk-

ning og statistik og hensynet til beskyttelsen af personoplysninger. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 135 ff. og 179 ff.

I databeskyttelseslovens § 11 er der fastsat en specifik bestemmelse om behandling af oplysninger om personnummer for henholdsvis offentlige myndigheder og private. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at bestemmelsen, der udnytter råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 87, viderefører den dagældende persondatalovs regulering af behandling af oplysninger om personnumre, da der fortsat bør gælde særlige betingelser for behandling af oplysninger om personnumre. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 137 og 181.

I databeskyttelseslovens § 12 er der fastsat en specifik bestemmelse om behandling af både almindelige og følsomme personoplysninger i forbindelse med ansættelsesforhold. Bestemmelsen udnytter ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 88 og er fastsat af hensyn til at sikre et klart grundlag for at behandle nødvendige personoplysninger på baggrund af kollektive overenskomster og aftaler, da forordningens regler kunne give anledning til tvivl på dette område. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 137 ff. og 182 f.

I databeskyttelseslovens § 13 er der fastsat en specifik bestemmelse om krav til samtykke ved anvendelse af personoplysninger til brug for markedsføring. Bestemmelsen udnytter ifølge databeskyttelseslovens forarbejder råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, og er fastsat af hensyn til beskyttelse af de registrerede i forbindelse med markedsføring, da de registrerede bør have afgørende indflydelse på, i hvilket omfang der behandles personoplysninger om de pågældende med henblik på markedsføring. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 139 f. og 183 ff.

I databeskyttelseslovens § 14 er der fastsat en specifik bestemmelse om mulighederne for at opbevare personoplysninger i arkiv efter arkivloven. Bestemmelsen udnytter ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra j, og er fastsat for at skabe klarhed om forholdet til reglerne om arkivering af personoplysninger mv. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 140 og 185.

I databeskyttelseslovens §§ 15-21 er der fastsat specifikke bestemmelser om videregivelse af oplysninger om gæld til det offentlige til kreditoplysningsbureauer og om drift af kreditoplysningsbureauer. Bestemmelserne udnytter ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3. Bestemmelserne er fastsat for at sikre beskyttelsen af fysiske personer og virksomheder i kreditoplysningsøjemed på grund af den meget væsentlige betydning, det har for enkeltpersoner (og virksomheder), at behandling af oplysninger i kreditoplysningsøjemed sker på en saglig og lovlig måde. Ulovlige behandlinger på dette område vil kunne medføre meget alvorlige skadevirkninger for de involverede parter. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 140 ff. og 185 ff.

4.3. Bestemmelser om specifikke valg

I en anden kategori findes bestemmelser, hvorved der er truffet nogle valg inden for forordningens rammer.

I databeskyttelseslovens § 6, stk. 2 og 3, er der fastsat en aldersgrænse på 13 år for, hvornår et barn kan give samtykke til behandling af personoplysninger i forbindelse med udbud af informationssamfundstjenester direkte til børn. Grænsen er lavere end forordningens udgangspunkt på 16 år. Bestemmelsen udnytter ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 8, stk. 1. I bemærkningerne til lovforslaget blev der bl.a. lagt vægt på, at børn i Danmark i høj grad er medievanter, og at adgang til information via søgemaskiner og deltagelse i online aktiviteter har stor samfundsmæssig og social betydning for børn og unge. Endvidere blev der lagt vægt på, at en høj aldersgrænse kan føre til, at børn og unge udelukkes fra informationssamfundstjenester, og at det er tvivlsomt, om en høj aldersgrænse medfører en øget integritetsbeskyttelse. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 127 og 175 f.

I databeskyttelseslovens § 26 er det fastsat, at der i nogle tilfælde kræves tilladelse fra Datatilsynet, inden en behandling iværksættes. Kravet gælder for private dataansvarlige, *når* behandlingen af personoplysningerne sker med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret, *når* behandlingen sker med henblik på erhvervsmæssig videregivelse af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed, *eller når* behandlingen udelukkende finder

sted med henblik på at føre retsinformationssystemer. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at bestemmelsen, der udnytter råderummet i databeskyttelsesforordningens artikel 36, stk. 5, er fastsat ud fra et hensyn til, at det er af meget væsentlig betydning for såvel enkeltpersoner som virksomheder, at registrering i et advarselsregister og behandling i et kreditoplysningsbureau sker på en saglig og lovlige måde. Ulovlig behandling på disse områder vil kunne medføre meget alvorlige skadevirkninger for de involverede parter. I forhold til retsinformationssystemer er reglerne fastsat under hensyntagen til, at der i sådanne systemer foretages en særligt indgribende behandling af personoplysninger. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 147 ff.

I databeskyttelseslovens § 41, stk. 6, 2. pkt., er det i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 83, stk. 7, fastsat, at offentlige myndigheder og institutioner mv. kan pålægges strafansvar for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne, selvom overtrædelsen sker som led i myndighedsudøvelse. Der er herved tale om en fravigelse af det generelle princip i straffelovens § 27, stk. 2, om at staten, regioner og kommuner alene kan straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private. Det følger dog af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at der forudsættes lavere bødeloffer for offentlige myndigheders overtrædelser end dem, der fremgår af forordningens artikel 83, stk. 4-6, idet råderummet i artikel 83, stk. 7, som nævnt tillader, at medlemsstaterne kan bestemme, ”i hvilket omfang” offentlige myndigheder kan pålægges bøder. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 164 f.

4.4. Bestemmelser om undtagelser fra forpligtelser og rettigheder

I en tredje kategori er der bestemmelser, som fastsætter undtagelser og begrænsninger fra en række forpligtelser og rettigheder i forordningen.

I databeskyttelseslovens §§ 22 og 23 er der inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 23 og 89 fastsat visse undtagelser og begrænsninger fra databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14 om oplysningspligt over for den registrerede, artikel 15 om den registreredes indsigtsret, artikel 16 om den registreredes ret til berigtigelse, artikel 18 om den registreredes ret til at opnå begrænsning af den dataansvarliges behandling, artikel 21 om den registreredes ret til indsigelse og artikel 34 om underretningspligt ved sikkerhedsbrud.

Efter databeskyttelseslovens § 22, stk. 1, kan der efter en konkret vurdering gøres undtagelse fra oplysningspligten, indsigtsretten og underretningspligten, når der foreligger afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den registrerede selv. Efter lovens § 22, stk. 2, kan der endvidere gøres undtagelse fra disse rettigheder, når der foreligger afgørende hensyn til en række nærmere angivne offentlige interesser svarende til de interesser, der er oplistet i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra a-j. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven er undtagelsesmulighederne fastsat inden for rammerne af forordningens artikel 23 af hensyn til, at en ubetinget oplysningspligt, indsigtsret og pligt til at underrette den registrerede om brud på persondatasikkerheden ville kunne være skadelig af hensyn til afgørende private eller offentlige interesser. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 144 f. og Folketingstidende 2017-18, tillæg B, betænkning over L 68 (omtryk), side 6 ff.

I databeskyttelseslovens § 22, stk. 3, er der fastsat undtagelser fra indsigtsretten svarende til undtagelserne for retten til "egenaces" i dokumenter hos offentlige myndigheder efter offentlighedsloven. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at undtagelsen er fastsat inden for rammerne af forordningens artikel 23 og artikel 86 for at sikre, at der – i lighed med retstilstanden efter den dagældende persondatalov – er overensstemmelse mellem regler i databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og offentlighedslovens regler om egenaces. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 145.

I databeskyttelseslovens § 22, stk. 4, er det fastsat, at oplysningspligten og indsigtsretten ikke finder anvendelse for domstolene, når disse handler i deres egenskab af domstol. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at undtagelsen er fastsat inden for rammerne af forordningens artikel 23 og præambelbetragtning nr. 20 af hensyn til domstolenes særlige status og den detaljerede procesregulering, der i forvejen findes i retsplejeloven, og som beskytter den registrerede i tilstrækkelig grad. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 145 og 193.

Efter databeskyttelseslovens § 22, stk. 5, finder forordningens artikel 15, 16, 18 og 21 ikke anvendelse, hvis oplysningerne udelukkende behandles i videnskabeligt eller statistisk øjemed. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at undtagelsen er fastsat inden for rammerne af forordningens artikel 89, stk. 2, for at skabe en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til den registrerede og på den anden side hensynet til andre

beskyttelsesværdige interesser, herunder bl.a. til, at der ikke pålægges de dataansvarlige for vidtgående byrder i forbindelse med behandlingen af oplysninger til videnskabelige eller statistiske formål. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 145 og 193.

Databeskyttelseslovens § 22, stk. 6, fastsætter inden for rammerne af forordningens artikel 23 en undtagelse til underretningspligten ved sikkerhedsbrud, hvis det konkret må antages at vanskeliggøre efterforskningen af strafbare forhold. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven er undtagelsen fastsat ud fra de samme hensyn som § 22, stk. 5. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 145 og 193 f.

Efter databeskyttelseslovens § 23 er der inden for rammerne af forordningens artikel 23 fastsat en undtagelse fra reglerne om fornyet oplysningspligt i situationer, hvor offentlige myndigheder viderebehandler personoplysninger på baggrund af regler fastsat i henhold til lovens § 5, stk. 3, til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet, dog ikke når formålet er sammenstilling eller samkøring af personoplysninger i kontroløjemed. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven er bestemmelsen fastsat inden for rammerne af forordningens artikel 23 af hensyn til, at fornyet oplysningspligt kan opleves som administrativt byrdefuldt, og at det synes tvivlsomt, om en fornyet oplysningspligt i den omhandlede situation reelt vil skabe større retssikkerhed for den registrerede. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 145 f. og Folketingstidende 2017-18, tillæg B, betænkning over L 68 (omtryk), side 8 ff.

4.5. Obligatoriske bestemmelser

I en sidste og fjerde kategori er der fastsat regler, der gennemfører bestemmelser i databeskyttelsesforordningen, som *skal* gennemføres ved lov af medlemsstaterne.

Disse obligatoriske bestemmelser er – ud over databeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 3-8, der er omtalt ovenfor under afsnit 4.1 – udmøntet i en række bestemmelser i databeskyttelseslovens afsnit IV, VI og VII.

I databeskyttelseslovens § 25, der gennemfører databeskyttelsesforordningens artikel 43, er det fastsat, at Datatilsynet og et særligt nationalt akkrediteringsorgan er bemyndiget til at akkreditere certificeringsorganer, der kan udstede certificeringer, som kan bruges til at påvise overholdelse af forordningen.

I databeskyttelseslovens §§ 27 og 37 er der bl.a. fastsat regler, der gennemfører forordningens artikel 51, stk. 1 og 3, artikel 52, stk. 4-6, artikel 53, stk. 1, og artikel 54, stk. 1, hvorefter medlemsstaterne skal oprette en eller flere uafhængige tilsynsmyndigheder med tilstrækkelige ressourcer og med medlemmer, der er udnævnt efter en gennemsigtig procedure. Den danske ordning er udformet således, at Datatilsynet som uafhængig tilsynsmyndighed består af et råd og et sekretariat, der ledes af en direktør. Datatilsynet har tilsynskompetence på alle områder inden for dansk jurisdiktion omfattet af forordningen og databeskyttelsesloven. Tilsynet med domstolene, når disse ikke handler i deres egenskab af domstol, varetages af Domstolsstyrelsen. Det fremgår af forarbejderne til databeskyttelsesloven, at der er tale om en videreførelse af den organisering, som også gjaldt under den dagældende persondatalov, idet denne, herunder opdelingen mellem Datatilsynet og Domstolsstyrelsen af hensyn til domstolene særlige funktion, blev fundet hensigtsmæssig. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 149 ff.

I databeskyttelseslovens §§ 41 og 43 er der i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 84 bl.a. fastsat regler om andre sanktioner end de muligheder for bødestraffe, der følger direkte af forordningen. Ifølge forarbejderne til databeskyttelsesloven drejer det sig bl.a. om muligheden for fastsættelse af bødestraffe for overtrædelser, som ikke følger af forordningens artikel 83, stk. 4-6. Endvidere drejer det sig om fastsættelse af mulighed for at idømme fængselsstraf for overtrædelse af forordningen samt mulighed for frakendelse af retten til at drive eller beskæftige sig med kreditoplysningsbureauvirksomhed, advarselsregistre eller det at føre retsinformationssystemer. Der henvises til Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 157 ff. og 203 ff.

5. Justitsministeriets overvejelser og vurdering

5.1. Generelle muligheder for at begrænse databeskyttelsesforordningen

Som anført ovenfor under afsnit 3 er der inden for forordningens rammer visse muligheder for at begrænse anvendelsen af forordningen.

I databeskyttelsesforordningens artikel 85 er der som anført en forpligtelse for medlemsstaterne til at begrænse forordningens anvendelse helt eller delvis, hvis det er nødvendigt for at forene retten til beskyttelse af personoplysninger med retten til ytrings- og informationsfrihed. Forpligtelsen er ud-

møntet i databeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 3-8, der fastsætter de nødvendige regler. Efter Justitsministeriets vurdering er dette råderum herefter yderst begrænset.

Herudover er der efter databeskyttelsesforordningens artikel 23 under visse betingelser mulighed for at begrænse rækkevidden af forpligtelserne og rettighederne i forordningens artikel 12-22 og 34 samt tilsvarende forpligtelser og rettigheder i artikel 5.

Råderummet i artikel 23, stk. 1, kan efter Justitsministeriets vurdering f.eks. anvendes til at fastsætte, at den dataansvarlige efter en konkret vurdering kan gøre visse undtagelser fra disse regler af hensyn til en eller flere af de interesser, der er opført i artikel 23, stk. 1, litra a-j. Denne mulighed er for så vidt angår artikel 13 og 14 (om oplysningspligt) og artikel 15 (om indsigtret) samt artikel 34 (om underretningspligt ved sikkerhedsbrud) udnyttet i databeskyttelseslovens § 22, stk. 1 og 2.

Endvidere kan råderummet anvendes til at gøre undtagelse fra enkelte bestemmelser som f.eks. indsigtretten i tilfælde, hvor der er tungtvejende hensyn til en eller flere af de nævnte interesser i artikel 23, stk. 1, litra a-j. Denne mulighed er som anført ovenfor under afsnit 4.4 udnyttet i databeskyttelseslovens § 22, stk. 3, hvor der med henvisningen til offentlighedslovens § 35 gøres undtagelse fra indsigtretten hos offentlige myndigheder på områder, hvor der gælder særlige tavshedspligtsbestemmelser.

Blandt andet på baggrund af EU-Domstolens praksis og EDPB's foreløbige retningslinjer om artikel 23 vil det efter Justitsministeriets vurdering omvendt ikke være foreneligt med forordningen at fastsætte en generel undtagelse for visse kategorier af dataansvarlige som f.eks. frivillige foreninger eller andre mindre private aktører fra at skulle iagttage reglerne i forordningens artikel 12-22 og 34 samt artikel 5. Endvidere vil det ikke være foreneligt med forordningen at fastsætte en generel undtagelse fra at skulle iagttage disse regler ved specifikke behandlingsaktiviteter i forhold til alle registrerede.

Justitsministeriet har overvejet, om der inden for dette råderum kan fastsættes undtagelser fra at skulle iagttage enkelte rettigheder som f.eks. oplysningspligten eller indsigtretten for mindre aktører, herunder frivillige foreninger, af hensyn til deres størrelse eller af hensyn til et stærkt foreningsliv båret af frivillige.

Efter Justitsministeriets vurdering vil en begrænsning af rettigheder på baggrund af, at mindre aktører, herunder frivillige foreninger, ikke har tilstrækkelige ressourcer til at overholde reglerne, ikke kunne gennemføres inden for rammerne af artikel 23. Efter Justitsministeriets vurdering gælder dette også, selvom det i forhold til visse foreninger samtidig vil kunne anses for at varetage et hensyn til et stærkt foreningsliv båret af frivillige.

For så vidt angår mulighederne for at fastsætte begrænsninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 89 for behandlinger af personoplysninger til videnskabelige eller statistiske formål er disse efter Justitsministeriets vurdering i vidt omfang blevet udtømt i databeskyttelseslovens § 22, stk. 5. Mulighederne for at fastsætte yderligere undtagelser efter denne bestemmelse må herefter anses for at være meget begrænsede. Hertil kommer, at Justitsministeriet ikke som led i evalueringsarbejdet, herunder erfaringsindsamlingen, har fundet grundlag for at overveje yderligere undtagelser i forhold til mindre aktørers behandling af personoplysninger til videnskabelige eller statistiske formål mv.

Det bemærkes, at der i visse dele af databeskyttelsesforordningens regler er taget hensyn til mindre aktører.

Det fremgår således bl.a. af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 13, at EU-institutionerne og -organerne samt medlemsstaterne og deres tilsynsmyndigheder opfordres til at tage hensyn til mikrovirksomheders og små og mellemstore virksomheders særlige behov i forbindelse med anvendelsen af forordningen.

Endvidere er der i forordningens artikel 30, stk. 5, for mindre aktører, der beskæftiger under 250 personer, indsat en undtagelse fra pligten til at føre fortegnelser over behandlingsaktiviteter, medmindre behandlingsaktiviteten sandsynligvis vil medføre en risiko for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, ikke er lejlighedsvis eller omfatter følsomme personoplysninger mv. Den såkaldte Artikel 29-gruppe, som er afløst af EDPB efter ikrafttrædelsen af forordningen, har udgivet en vejledning om forståelsen af bestemmelsen.

Endvidere er der især for at hjælpe mindre aktører – eksempelvis foreninger inden for et specifikt område – med overholdelsen af databeskyttelsesfor-

ordningen indført regler om såkaldte adfærdskodekser i forordningens artikel 40 og 41. En adfærdskodeks er et sæt retningslinjer, som med inddragelse af Datatilsynet skal bidrage til at sikre, at de dataansvarlige, der har tilsluttet sig kodeksen, anvender reglerne i databeskyttelsesforordningen korrekt. En kodeks vil bl.a. kunne angive, hvordan man i specifikke typetilfælde skal håndtere behandlingen af personoplysninger og f.eks. hjælpe foreninger med at påvise, at foreningen lever op til sine forpligtelser efter forordningen. En adfærdskodeks kan udarbejdes af en sammenslutning og andre organer, der repræsenterer kategorier af dataansvarlige. Det vil eksempelvis på foreningsområdet være oplagt, at større lands- eller hovedforeninger – der typisk har et indgående kendskab til sædvanlige behandlinger af personoplysninger inden for det pågældende område – med flere underliggende foreninger tager initiativ til at udarbejde en adfærdskodeks. Justitsministeriet og Datatilsynet har i januar 2018 udgivet en vejledning om adfærdskodekser og certificeringsordninger.

I forhold til mindre aktørers overholdelse af databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens regler er der herudover udgivet en vejledning fra Justitsministeriet i december 2018 målrettet frivillige foreningers behandling af personoplysninger. Vejledningen, der giver svar på en række ofte stillede spørgsmål, er udarbejdet i samarbejde med Datatilsynet som et supplement til Datatilsynets vejledningsindsats over for bl.a. foreninger og mindre aktører. Desuden har Datatilsynet og Erhvervsstyrelsen i samarbejde udviklet værktøjet, ”PrivacyKompasset”, der skal hjælpe særligt mindre aktører med at få styr på overholdelsen af reglerne. Det kan endvidere bemærkes, at Datatilsynet i 2020 har forholdt sig til en række anbefalinger fra Erhvervslivets EU- og Regelforum, som relaterer sig til databeskyttelsesreglerne. I den forbindelse har Datatilsynet bl.a. oplyst, at tilsynet vil påbegynde udarbejdelse af et særligt koncept for små og mellemstore virksomheders efterlevelse af databeskyttelsesreglerne, og at det er tilsynets hensigt at inddrage erhvervslivet i dette arbejde.

5.2. Muligheder for at forenkle reglerne i databeskyttelsesloven

Som anført ovenfor under afsnit 4 er der inden for databeskyttelsesforordningens nationale råderum fastsat regler i databeskyttelsesloven, der supplerer databeskyttelsesforordningens regler. Det omfatter både bestemmelser, der *kan* fastsættes inden for forordningens anvendelsesområde, og bestemmelser, der *skal* fastsættes efter forordningen. Herudover indeholder data-

beskyttelsesloven bestemmelser, der fastsætter, at databeskyttelsesforordningens regler også gælder på visse områder, som falder uden for databeskyttelsesforordningens harmonisering.

Indholdet af databeskyttelseslovens regler er – bortset fra de obligatoriske regler, der skal gennemføres efter forordningen – bl.a. udtryk for en videreførelse af visse regler fra den dagældende persondatalov med henblik på at varetage særlige hensyn på bestemte områder.

Som det fremgår under afsnit 4 ovenfor, er der overordnet tale om *hensyn* til:

- klarhed om forholdet til regler i anden lovgivning,
- afdøde personers eftermæle og hensynet til de pårørende til afdøde,
- klarhed om, hvornår der må ske behandling af personoplysninger,
- at sikre muligheder for nødvendig behandling af personoplysninger, herunder følsomme personoplysninger og oplysninger om strafbare forhold,
- at sikre børn og unge adgang til information via søgemaskiner og deltagelse i online aktiviteter,
- beskyttelse af enkeltpersoner og virksomheder mod risikoen for alvorlige skadevirkninger i forbindelse med indgribende behandlingsaktiviteter som f.eks. kreditoplysning,
- at sikre muligheden for udførelsen af statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning,
- beskyttelse af de registrerede i forbindelse med markedsføring,
- at sikre muligheden for at pålægge offentlige myndigheder og institutioner mv. bødestraf, og
- at sikre muligheden for nødvendige undtagelser fra reglerne om oplysningspligt, indsigtsret og pligt til at underrette den registrerede om brud på persondatasikkerheden.

5.3. anbefalinger fra Erhvervslivets EU- og Regelforum

Erhvervslivets EU- og Regelforum (Regelforum) er et uafhængigt organ, der rådgiver regeringen om, hvilke regler der gør det unødvendigt kompliceret at være virksomhed.

Regelforum afgav i juni 2020 bl.a. to anbefalinger til regeringen om at undersøge mulighederne for at:

- 1) lempe oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og

- 2) fastsætte en minimumsgrænse for anmeldelse af brud på persondatasikkerheden til Datatilsynet.

Justitsministeriet har som svar på anbefalingerne oplyst, at disse vil blive behandlet som led i den nationale evaluering af databeskyttelsesreglerne.

5.3.1. Lempelse af oplysningspligten

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1, at der ved indsamling af personoplysninger hos den registrerede skal gives oplysninger til den registrerede vedrørende:

- identitet og kontaktoplysninger på dataansvarlige mv.,
- kontaktoplysninger på en eventuel databeskyttelsesrådgiver,
- formålet med behandlingen af personoplysningerne,
- retsgrundlaget for behandlingen af personoplysningerne,
- eventuelle modtagere eller kategorier af modtagere af personoplysningerne,
- om den dataansvarlige agter at overføre personoplysninger til et tredjeland eller en international organisation, og om det i givet fald er et sikkert tredjeland eller henvisning til de fornødne eller passende garantier herfor mv.

Endvidere skal der efter artikel 13, stk. 2, gives oplysninger, der er nødvendige for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling, herunder oplysninger om tidsrummet for oplysningernes opbevaring og retten til at anmode om indsigt, berigtigelse eller sletning af personoplysninger samt ret til at gøre indsigelse mod behandling.

Efter forordningens artikel 13, stk. 3, skal den dataansvarlige, hvor denne agter at viderebehandle personoplysningerne til et andet formål end det, oplysningerne er indsamlet til, forud herfor give den registrerede oplysninger om dette andet formål og andre relevante yderligere oplysninger efter stk. 2.

Det følger af artikel 13, stk. 4, at de ovennævnte oplysninger ikke skal gives, hvis og i det omfang den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne. Der findes desuden – som nævnt under afsnit 4.4 ovenfor – i databeskyttelseslovens § 22 mulighed for efter omstændighederne at gøre undtagelse fra oplysningspligten i artikel 13, når der foreligger afgørende hensyn til nærmere bestemte private eller offentlige interesser.

Regelforum har anbefalet, at det undersøges, om der med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 23 kan indføres en national undtagelse til oplysningspligten i tilfælde, hvor den registrerede selv henvender sig til den dataansvarlige. Regelforum har i den forbindelse henvist til, at dataansvarlige påføres store omkostninger, og at omkostningerne i mange tilfælde ikke står mål med udbyttet for den registrerede.

De generelle muligheder for at begrænse bl.a. oplysningspligten efter forordningens artikel 13 er behandlet ovenfor under afsnit 5.1. Som det fremgår heraf vil en begrænsning af rettigheder, herunder eksempelvis oplysningspligten, alene på baggrund af hensyn til ressourcer efter Justitsministeriets vurdering ikke kunne gennemføres inden for rammerne af forordningens artikel 23. Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at oplysningspligten ikke kan begrænses inden for rammerne af forordningen som anbefalet af Regelforum.

Justitsministeriet har noteret sig, at Regelforum har anbefalet, at regeringen – hvis det ikke er muligt at indføre en sådan undtagelse – arbejder for, at oplysningspligten i databeskyttelsesforordningens artikel 13 lempes.

Regelforum har subsidiært anbefalet, at de danske myndigheder tilkendegiver, at det i almindelighed kan lægges til grund, at den registrerede, der selv – eventuelt uopfordret – henvender sig, allerede er bekendt med de oplysninger, der efter databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-3, skal gives til den pågældende, således at oplysningspligten ikke skal opfyldes i medfør af forordningens artikel 13, stk. 4.

Efter Justitsministeriets vurdering vil det ikke i almindelighed kunne lægges til grund, at en registreret, der selv henvender sig til en dataansvarlig, er bekendt med samtlige af de oplysninger, der skal meddeles til den registrerede efter artikel 13, stk. 1 og 2. Det vil således efter Justitsministeriets vurdering ikke være i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 13 at følge Regelforums subsidiære anbefaling.

Det bemærkes, at Datatilsynet i juli 2018 har udgivet en vejledning om de registreredes rettigheder, hvor det bl.a. fremgår, hvordan oplysningspligten kan opfyldes, herunder eksempelvis ved anvendelse af skabeloner (der er vedlagt tilsynets vejledning) til meddelelser til de registrerede. Oplysningspligten vil eksempelvis kunne opfyldes ved, at en forud udfyldt skabelon fra

den nævnte vejledning udleveres samtidig med modtagelsen af oplysningerne, f.eks. som en del af et autosvar på en e-mail. Som det endvidere fremgår af vejledningen, skal oplysningspligten som udgangspunkt kun iagttages én gang over for den registrerede, medmindre den dataansvarlige på et senere tidspunkt vil behandle oplysningerne til andre formål.

Det bemærkes desuden, at der i flere høringssvar til erfaringsindsamlingen efterspørges mere vejledning om oplysningspligten. Som det bl.a. fremgår af bilag 1 med Datatilsynets bidrag til erfaringsindsamlingen, vil tilsynet løbende offentliggøre afgørelser, som kan belyse omfanget af oplysningspligten, ligesom tilsynet arbejder på en opdatering af sin vejledning om de registreredes rettigheder (afsnit 10 i bilag 1).

5.3.2. Minimumsgrænse for anmeldelse af brud på persondatasikkerheden

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 33, stk. 1, at der ved brud på persondatasikkerheden skal ske anmeldelse heraf til tilsynsmyndigheden uden unødigt forsinkelse og om muligt senest 72 timer, efter at man er blevet bekendt hermed. Brud på persondatasikkerhed er f.eks. uautoriseret videregivelse af eller adgang til personoplysninger. I anmeldelsen skal der bl.a. meddeles oplysninger om karakteren af bruddet, sandsynlige konsekvenser heraf og foranstaltninger, der er eller foreslås truffet for at håndtere bruddet. Det fremgår endvidere af artikel 33, stk. 1, at en anmeldelse skal ske, *medmindre* det er usandsynligt, at bruddet indebærer en risiko for fysiske personers rettigheder eller frihedsrettigheder.

Regelforum har anbefalet, at der indføres en minimumsgrænse, således at simple og klart afgrænsede databrud ikke længere skal anmeldes til Datatilsynet. Alternativt har Regelforum anbefalet, at anmeldelser om simple og klart afgrænsede databrud kan puljes og samles i en fælles anmeldelse med et vist interval.

Mulighederne for at begrænse databeskyttelsesforordningens regler er behandlet ovenfor under afsnit 3 og 5.1. Som det fremgår under afsnit 3.2 og 3.3, er medlemsstaterne ikke efterladt mulighed for at fastsætte begrænsninger i forhold til forordningens artikel 33. På den baggrund vil der efter Justitsministeriets vurdering ikke kunne fastsættes en anden minimumsgrænse eller frist for, hvornår der skal ske anmeldelse til Datatilsynet om brud på persondatasikkerheden, end den, der allerede følger af artikel 33.

Det bemærkes, at Datatilsynet og Justitsministeriet i januar 2018 har udgivet en vejledning om håndtering af brud på persondatasikkerheden, hvor der fremgår nærmere information om, hvornår der skal ske anmeldelse til Datatilsynet.

Det bemærkes, at der i flere høringsvar til erfaringsindsamlingen efterspørges mere vejledning om forståelsen af pligten til at anmelde brud på persondatasikkerheden. Som det bl.a. fremgår af Datatilsynets bidrag til erfaringsindsamlingen, vil tilsynet se på en mulig revision af vejledningen om håndtering af brud på persondatasikkerheden med henblik på at supplere med flere konkrete eksempler (afsnit 5 i bilag 1).

6. Erfaringsindsamlingen

I forbindelse med den nationale evaluering af databeskyttelsesreglerne har Justitsministeriet gennemført en erfaringsindsamling for at belyse, i hvilke konkrete situationer der opleves uklarhed, når databeskyttelsesreglerne skal efterleves i praksis, og for at formidle mulige løsninger og eventuel vejledning om konkrete problemstillinger.

6.1. Høringen

Erfaringsindsamlingen er både gennemført som en høring af relevante interessenter og en offentlig høring, således at enhver har haft mulighed for at bidrage. Høringsperioden har varet fra den 10. juni til og med den 10. oktober 2020, men Justitsministeriet har modtaget høringsvar frem til den 27. november 2020.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra:

3F, Akademikerne, Danmarks DPO-forening, Danmarks Idrætsforbund, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv og IT-Branchen (fælles), Dansk Industri, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Arkiver, Danske Handicaporganisationer, Danske Medier, Danske Regioner, Danske Universiteter, DGI, EjendomDanmark, Erhvervslivets EU- og Regelforum, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans Danmark, Finans og Leasing, FOA, Folkeoplysningens Brancheorganisation, Forbrugerrådet Tænk, Danske Revisorer, HK, KL, Kræftens Bekæmpelse, Miljø- og Fødevareministeriet, MyData Denmark, Henrik Stougaard, PriWay, PROSA, Rigsarkivet, Rigspolitiet, Rådet for Digital Sikkerhed, Sikkerhedsbranchen, SMVdanmark.

6.2. Høringssvarene

Da hovedparten af høringssvarerne omhandler problemstillinger, der giver anledning til vejledning om anvendelsen af regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, har Datatilsynet bistået Justitsministeriet med gennemgangen af høringssvarene og udarbejdelse af kommentarer her til.

Behandlingen af hovedparten af høringssvarerne findes i bilag 1 med Datatilsynets bidrag til erfaringsamlingen.

Justitsministeriets har nedenfor forholdt sig til de dele af høringssvarerne, der bl.a. omhandler spørgsmål af lovgivningsmæssig karakter. Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

6.2.1. Om dataansvar og databehandleraftaler

KL og Danske Regioner oplyser bl.a., at der opleves uklarhed om fordelingen af rollerne som dataansvarlig og databehandler, når en myndighed stiller systemer til rådighed for andre myndigheder. Det foreslås, at der søges opnået en afklaring ved brug af lovgivning eller anden central regulering.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 26, stk. 1, at der foreligger et fælles dataansvar, hvis to eller flere dataansvarlige i fællesskab fastlægger formålene med og hjælpemidlerne til behandling af personoplysninger. De fastlægger på en gennemsigtig måde bl.a. deres respektive ansvar i en ordning mellem dem, medmindre og i det omfang deres respektive ansvar er fastlagt i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret. Det følger heraf, at det i situationer med to eller flere fælles dataansvarlige vil være muligt at regulere ansvaret i f.eks. en lov eller en bekendtgørelse.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 3, at en databehandlers behandling skal være reguleret af en kontrakt eller et andet retligt dokument i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret. Kontrakten eller det retlige dokument skal som minimum regulere en række nærmere angivne forhold, der omfatter f.eks. genstanden for og varigheden af behandlingen. Det følger således heraf, at det vil være muligt at regulere en databehandlers behandling i f.eks. en lov eller en bekendtgørelse.

I forhold til efterspørgslen på en mere "central" regulering af fastlæggelsen af rollefordelingen mellem dataansvarlig og databehandler mellem offentlige myndigheder, er Justitsministeriet indstillet på sammen med relevante ressortministerier at se nærmere på mulighederne og behovet for regulering heraf inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen.

6.2.2. Om samspillet mellem lovgivning på databeskyttelsesområdet

Danske Regioner, Danske Arkiver, Danske Medier, Danske Universiteter, Finans Danmark, KL og Rigsarkivet har oplyst, at der opleves tvivl om samspillet mellem databeskyttelsesreglerne og en række love, herunder f.eks. sundhedslovgivningen og arkivlovgivningen.

Der findes et stort antal regler på tværs af ministeriernes områder, som regulerer behandling af personoplysninger. Til illustration indeholder del II af Justitsministeriets betænkning nr. 1565 en oversigt fra 2017 over regler i anden lovgivning, som bl.a. kan siges at tilpasse anvendelsen af databeskyttelsesforordningen.

De indkomne hørings svar vidner om, at erfaringerne siden ikrafttrædelsen af de nye databeskyttelsesregler har vist, at der på visse områder er behov for at skabe klarhed om samspillet mellem databeskyttelsesreglerne og anden lovgivning. Justitsministeriet vil i indeværende år tage initiativ til nedsettelse af et tværministerielt arbejde, som kan se på lovgivningen på tværs af områderne med inddragelse af bl.a. Datatilsynet. Det er målsætningen, at lovgivningen skal være sammenhængende, og det skal sikres, at det er let at forstå og anvende for borgere og virksomheder.

6.2.3. Om tredjelandsoverførsler

Dansk Industri, Dansk Erhverv og IT-branchen, Danske Medier, Danske Regioner, Danske Revisorer, Dansk Ungdoms Fællesråd, DGI, Finans Danmark, KL og Kræftens Bekæmpelse har oplyst, at der i kølvandet på Schrems II-afgørelsen fra EU-Domstolen opleves stor usikkerhed med hensyn til adgangen til at overføre personoplysninger til tredjelande.

Der er opstået udfordringer i forhold til tredjelandsoverførsler som følge af Schrems II-afgørelsen. Ministeriet følger udviklingen tæt og kan oplyse, at der kort tid efter domsafsigelsen i EU-regi blev iværksat konkrete arbejdsstrømme for at finde løsninger på de udfordringer, som afgørelsen har af født. F.eks. har EU-Kommissionen og relevante amerikanske myndigheder meddelt, at man kort tid efter domsafsigelsen indgik i dialog for at vende

mulighederne for en afløser for den overførselsmekanisme (Privacy Shield), som EU-Domstolen erklærede ugyldig.

Senest har EU-kommissær for retlige anliggender Didier Reynders og USA's handelsminister Gina Raimondo den 25. marts 2021 offentliggjort en fælles pressemeddelelse, hvoraf det fremgår, at EU og USA vil intensivere forhandlingerne om at finde en ny løsning.

Som det bl.a. fremgår af Datatilsynets bidrag til erfaringsindsamlingen (afsnit 4 i bilag 1), er Datatilsynet i gang med at opdatere sin vejledning om tredjelandsoverførsler. Vejledningen vil ifølge Datatilsynet indeholde en række praktiske eksempler, herunder om anvendelse af cloud-baserede løsninger. Vejledningen forventes offentliggjort i juli 2021. Det fremgår endvidere, at EU-tilsynsmyndighederne, herunder Datatilsynet, i regi af det Europæiske Databeskyttelsesråd ("EDPB"), har udarbejdet to anbefalinger (dels om foranstaltninger, der supplerer overførselsværktøjer for at sikre overholdelse af EU-niveauet for beskyttelse af personoplysninger, dels om de europæiske væsentlige garantier for overvågningsforanstaltninger), der har til formål at hjælpe offentlige myndigheder og private med i praksis at vurdere, hvornår overførsler til bl.a. USA kan finde sted.

Herudover har EU-Kommissionen den 4. juni 2021 vedtaget nye standardkontraktbestemmelser om overførsel af personoplysninger til tredjelande, hvor der bl.a. er taget højde for Schrems II-afgørelsen. Standardkontraktbestemmelserne, som bl.a. indeholder en kontraktskabelon til udfyldning, kan efter omstændighederne bruges som et overførselsgrundlag, når personoplysninger skal overføres til tredjelande, der ikke er omfattet af en såkaldt tilstrækkelighedsafgørelse fra EU-Kommissionen.

6.3. Særligt om bedemænds adgang til oplysninger om nære pårørende

Det fremgår af Justitsministeriets besvarelse af 15. april 2021 af spørgsmål nr. S 1255-1257, at problemstillingen vedrørende bedemænds adgang til oplysninger om nære pårørende til afdøde personer vil blive medtaget i den nationale evaluering af databeskyttelsesreglerne.

I spørgsmålene er der henvist til artiklen "Dataloven får i nogle tilfælde bedemænd til at søge pårørende til afdøde personer over Facebook" bragt i Jyllands-Posten den 4. april 2021. Det fremgår af artiklen, at bedemænd bl.a. har oplevet udfordringer med at finde pårørende til afdøde, når afdøde ikke har haft pårørende beslægtet med vedkommende i lige linje. Det fremgår

endvidere, at udfordringerne skyldes, at bl.a. kirkemyndighederne muligvis lægger en for restriktiv fortolkning af databeskyttelsesreglerne til grund, og at bedemænd ikke oplevede lignende problemer før indførelsen af de nyeste databeskyttelsesregler fra 2018.

Justitsministeriet har til brug for behandlingen af problemstillingen indhentet følgende en udtalelse fra Datatilsynet, som ministeriet kan henholde sig til:

”Artiklen omhandler overordnet, at bedemænd kan have svært ved at få oplyst, om der er pårørende til afdøde, fordi det vurderes at være i strid med databeskyttelsesreglerne, hvis dataansvarlige, som er i besiddelse af oplysninger herom, videregiver oplysningerne til bedemænd.

Datatilsynet har i den pågældende artikel forholdt sig til spørgsmålet om bedemænds adgang til oplysninger om pårørende til afdøde personer.

Datatilsynet har i den forbindelse udtalt, at databeskyttelsesreglerne ikke umiddelbart er til hinder for, at bedemænd kan bistå med at opspore pårørende til afdøde. Der er dog ikke noget forkert i, at man tænker over at behandle oplysningerne forsvarligt. Dette indebærer bl.a., at man sikrer sig, at man ikke udleverer personoplysninger til uvedkommende.

Det omtalte forhold er imidlertid ikke som sådan en databeskyttelsesretlig problemstilling. Dette skyldes, at databeskyttelsesreglerne, herunder reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, kun fastlægger, hvornår offentlige myndigheder, private virksomheder mv. kan og må behandle personoplysninger. Reglerne siger ikke noget om, hvornår offentlige myndigheder, private virksomheder mv. *skal* behandle personoplysninger.

Der er således ingen regler i den nævnte lovgivning, som forpligter dataansvarlige til at behandle, herunder videregive, personoplysninger, ligesom man heller ikke kan klage til Datatilsynet, hvis en dataansvarlig ikke ønsker at videregive personoplysninger.

Det er imidlertid ikke hensigtsmæssigt, herunder også med tanke på databeskyttelsesreglernes effektivitet, hvis reglerne fortolkes så snævert, at helt almindelige og fornuftige hverdags-situationer i praksis besværliggøres helt unødigt.

Datatilsynet forholder sig derfor også løbende, herunder på tilsynets LinkedIn-profil, til situationer som den omhandlede, hvor noget kunne tyde på, at reglerne fortolkes for snævert. Dette var også tilfældet med det forhold, som omtales i den pågældende artikel.”